

מועד הגשה - 23 באפריל 2026.
מהות התביעה – כספית, צווי עשה.
סכום התביעה – אינו ניתן להערכה, מעל 2.5 מיליון ש"ח.
סכום תביעה אישית – מבקש מס' 1 - 121 ש"ח; מבקשת מס' 2 - 81 ש"ח.
אגרה – 6,399 ש"ח, לפי פרט 11ב' לתוספת לתקנות בתי המשפט (אגרות), תשס"ז-2007.
אין הליך ייצוגי נוסף בקשר למסכת עובדתית דומה שהמבקשים צד או היו צד לו.

בענין:

1. איל חריף

נושא תעודת זהות מס' 031799935
מרחוב כרמל 12, אבני חפץ 4486100
מספר טלפון: 058-7525840

2. טטיאנה שוסטרמן

נושאת תעודת זהות מס' 304388143
מרחוב אצ"ל 24, טירת הכרמל 3950623
מספר טלפון: 052-5571068

על ידי באי-כוחם גיל רון (מ.ר. 14921)
ואהרן רבינוביץ (מ.ר. 48346)
ממשרד גיל רון, קינן ושות', עורכי-דין
מגדל המוזיאון, רחוב ברקוביץ 4, תל-אביב 6423806
מס' טל': 03-6967676; מס' פקס': 03-6967673
דואר אלקטרוני – office@ronlaw.co.il

המבקשים

- נ ג ד -

בנק הפועלים בע"מ

חברה ציבורית מס' 52000018
מרחוב יהודה הלוי 63, תל-אביב 6578109

המשיב

בקשה לאישור תובענה כייצוגית

בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006

הזמנה לדין

אל: המשיב

הואיל והמבקשים הגישו נגדך בקשה לאישור תובענה ייצוגית, הנך מוזמן להגיש כתב תשובה בתוך תשעים ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו. לתשומת לבך, אם לא יוגש כתב תשובה אזי לפי תקנה 130 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018, תהיה למבקשים הזכות לקבל החלטה או פסק דין שלא בפניך.

- (א) לאשר למבקשים להגיש תובענה ייצוגית נגד המשיב, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: חוק תובענות ייצוגיות);
- נוסח התובענה הייצוגית מצורף לבקשה זו כנספח 1;
- (ב) לקבוע, בהתאם לסעיפים 10 ו-14(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כל אדם אשר יש לו, או היה לו, אצל המשיב, חשבון, המוגדר כחשבון עובר ושב משכורת, ונגבתה ממנו ריבית חובה בשיעור העולה על השיעור המירבי שנקבע על ידי המשיב בלוח שיעורי הריבית עבור חשבון משכורת, כל זאת בגין ריבית שנגבתה החל משבע שנים שלפני הגשת בקשת אישור זו ועד הגשת התביעה לאחר אישורה; לחלופין בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע הגדרה אחרת לקבוצה;
- (א) לקבוע, בהתאם לסעיפים 4(א)(3) ו-14(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות, כי המבקשים יהיו התובעים הייצוגיים, וכי באי-כוחם החתומים על בקשה זו יהיו באי-הכוח המייצגים;
- (ב) לקבוע, בהתאם לסעיף 14(א)(3) לחוק תובענות ייצוגיות, כי המעשים המתוארים בבקשה זו מקימים לחברי הקבוצה עילות תביעה בגין הפרת חוזה והפרת החובה לנהוג בתום לב ובדרך מקובלת, לפי חוק החוזים, תשל"ג-1973 (להלן: חוק החוזים); הפרת חובת האמון המוגברת החלה על תאגיד בנקאי; הטעיה לפי סעיפים 3 ו-15 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981 (להלן: חוק הבנקאות); רשלנות לפי סעיף 35 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: פקודת הנזיקין); וכן עשיית עושר ולא במשפט לפי סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979 (להלן: חוק עשיית עושר ולא במשפט); וכל עילת תביעה אחרת שעולה מהעובדות שבבקשה זו;
- (ג) לקבוע, בהתאם לסעיף 14(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות, כי אלה יהיו הסעדים בתובענה הייצוגית:
- (1) חיוב המשיב לשלם לחברי הקבוצה סכום השווה להפרש שבין סכומי הריבית שנגבו בפועל ובין סכומי הריבית שהמשיב היה רשאי לגבות לפי לוח שיעורי הריבית שהוא הציג עבור חשבון משכורת; בתוספת הפרשי הצמדה וריבית בגין התקופות בהן החשבונות היו ביתרת זכות וכן בתוספת ריבית חובה בנקאית בגין התקופות בהן החשבונות היו ביתרת חובה; וכן בתוספת העושר שנוצר למשיב עקב הגביה העודפת;
- (2) הטלת איסור על המשיב לגבות בחשבונות משכורת ריבית חובה, מעבר לריבית החובה המירבית שהמשיב הציג עבור חשבונות מסוג זה;
- (3) מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין; וכן -
- (4) כל סעד אחר לטובת הקבוצה, חלקה, או הציבור, בהתאם לסעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות;
- (ד) להורות, בהתאם לסעיף 25 לחוק תובענות ייצוגיות, כי ההחלטה בבקשה זו תפורסם באופן שייקבע על ידי בית המשפט הנכבד, לרבות משלוח הודעות אישיות לחברי הקבוצה על ידי המשיב ופרסום בולט בעמוד הראשי של אתר האינטרנט של המשיב, וכן להורות כי המשיב יישא בעלות הפרסום;
- (ה) לאשר, בהתאם לסעיף 13 לחוק תובענות ייצוגיות, את התובענה כיייצוגית, בנוסח המוצע או בכל שינוי עליו בית המשפט הנכבד יחליט, הכל כפי שייראה בעיני בית המשפט הנכבד ראוי לשם הבטחת ניהול הוגן ויעיל של התובענה הייצוגית; וכן
- (ו) לחייב את המשיב בהוצאות ובשכר טרחת עורכי הדין.

1. המשיב מפרסם בלוח שיעורי הריבית את השיעורים המירביים של ריביות החובה שהוא עשוי לגבות מלקוחותיו בחשבונות עובר ושב, ואסור לו לגבות ריבית בשיעורים גבוהים יותר. לוח שיעורי הריבית כולל את שיעורי הריבית המירביים שחלים בחשבונות העובר ושב השונים - חשבון עובר ושב עסקי, חשבון עובר ושב מסוג משכורת, חשבון עובר ושב רגיל (שאינו חשבון משכורת), ועוד. כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית, המשיב מעדכן את לוח שיעורי הריבית.
2. הרוב המוחלט של הלקוחות הפרטיים של המשיב מנהלים אחד משני סוגי חשבונות - חשבון עובר ושב משכורת, כלומר חשבון שמועברת אליו משכורת חודשית באופן קבוע, וחשבון עובר ושב רגיל, שלא מועברת אליו משכורת. המשיב חייב להציג ללקוח את סוג החשבון בדף החשבון התקופתי שנשלח ללקוח. מצויין שם - "חשבון עו"ש משכורת" או "חשבון עו"ש". הגדרת סוג החשבון מופיעה גם בדין וחשבון השנתי שנשלח ללקוח, המכונה גם תעודת זהות בנקאית, וזמין עבורו באתר המשיב וביישומו.
3. לקוחות המפקידים לחשבונם משכורת באופן קבוע נחשבים יציבים ובעלי סיכון אשראי נמוך, ביחס ללקוחות שאינם מפקידים משכורת. רמת הסיכון שהמשיב נוטל על עצמו במתן אשראי בחשבון עובר ושב משכורת, נמוכה יותר באופן מובהק. הבדל זה מקבל ביטוי בשיעורי ריבית החובה. הריבית המירבית בחשבון עובר ושב משכורת נמוכה יותר מזו החלה בחשבון עובר ושב רגיל.
4. לדוגמה, המשיב קבע, בלוח שיעורי הריבית מיום 1 באוקטובר 2024, שיעור ריבית מירבי בחשבון עובר ושב משכורת של פריים בתוספת 6.5%, ובחשבון עובר ושב רגיל - פריים בתוספת 9.1% (התוספת מכונה – תוספת סיכון). ריבית החובה שהמשיב קבע לחשבון עובר ושב רגיל היא הגבוהה ביותר מכלל סוגי החשבונות (פרטיים ועסקיים) הקיימים אצל המשיב.
5. במקרים רבים, המשיב מחיל על חשבון משכורת שיעורי ריבית גבוהים יותר מהשיעורים המירביים שהוא מציג בלוח שיעורי הריבית עבור חשבון זה. גביה זו מנוגדת לדין. ככל הנראה פניה ודרישה אישית של הלקוח גורמות למשיב להחיל את שיעורי הריבית המתאימים.
6. אין להתנהלות זו שום הצדקה. הלקוח מפקיד באופן קבוע משכורת. המשיב מגדיר את החשבון כחשבון עובר ושב משכורת, ומציג זאת ללקוח בדפי החשבון. הוא אינו רשאי לגבות יותר מאשר הריבית המירבית שבלוח שיעורי הריבית עבור חשבון עובר ושב משכורת.

חלק שני - המשיב גובה בחשבונות משכורת ריבית בשיעורים העולים על אלה שהוא קובע לחשבונות אלה

7. המשיב, בנק הפועלים, הוא אחד התאגידים הבנקאיים הגדולים בישראל. כמו כל בנק אחר, מתנהלים אצל המשיב מספר סוגים של חשבונות עובר ושב - חשבון חוזר דביטורי (ח"ד) עסקי, חשבון עובר ושב משכורת, חשבון עובר ושב (רגיל), חשבון סטודנט, חשבון חייל, ועוד. על כל חשבון חלים תנאים שונים, ובכלל זה שיעור הריבית המירבית על יתרות החובה.
8. לפי סעיף 30(א) לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), תשנ"ב-1992 (להלן: כללי הגילוי הנאות), דף חשבון נשלח ללקוח לפחות אחת לשישה חודשים. סעיף 12 לכללי הגילוי הנאות קובע כי "בדף חשבון עובר ושב יצויין שם החשבון וסוגו". לפי סעיף 30(ז) יש לציין בדף החשבון את שיעורי הריבית על מסגרת האשראי. גם בהוראת ניהול בנקאי תקין 425 ("דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים") נקבעה חובה לשלוח ללקוח דוח שנתי (המכונה תעודת זהות בנקאית), הכולל מידע רב בנוגע לחשבון, ובכלל זה "סוג חשבון" ו-"מעביר משכורת? (כן/לא)" (עמוד 3).
הוראת ניהול בנקאי תקין 425 מצורפת לבקשה זו כנספח 2.

9. בהנחיות לעריכת הדוח השנתי ללקוח (המקוצר והמפורט), שמופיעות בהוראת ניהול בנקאי תקין 425, נקבע כי על התאגיד הבנקאי לציין "סוג חשבון" – התאגיד הבנקאי יציג את סוג החשבון על פי הגדרותיו (נוער/סטודנט/חייל וכדומה) ... 'מעביר משכורת (כ/לא)' – התאגיד הבנקאי יציין האם הלקוח מעביר משכורת, על פי הגדרותיו" (עמודים 7 ו-21 להוראת ניהול בנקאי תקין 425). המשיב נוהג בהתאם.
- דפי חשבון ותעודות זהות בנקאיות לדוגמה שבהם מופיע סוג החשבון מצורפים לבקשה זו כנספח 3.
10. סעיף 5(א) לכללי הגילוי הנאות ("הודעה על שינויים") מורה כי על תאגיד בנקאי להודיע על שינויים הנוגעים לתנאי ניהול החשבון, וכי עליו להודיע על שינויים בשיעור הריבית הבסיסית (ריבית הפריים) ושינוי בשיעור המרבי של תוספת הסיכון (שמתווספת לריבית הבסיסית). נקבע כי הודעות על שינויים יפורסמו בעיתונות, בלוח בכל סניף ובמקום בולט באתר האינטרנט של הבנק. מתכונת מסודרת של ההודעה נקבעה בתוספת ב' לכללי הגילוי הנאות. יש להציג בטבלה באופן פשוט וברור, עבור כל סוג חשבון עובר ושב, את השינוי בשיעור הריבית לעומת השיעור הקודם, ואת שיעור הריבית המירבית העדכני. המידע צריך להימסר בנפרד לכל סוג חשבון. יש להציג בטבלה גם את שיעור הריבית הבסיסית (ריבית הפריים), תוספת הסיכון המירבית ושיעורי הריבית המירביים שחלים על אשראי בתוך המסגרת ועל אשראי מחוץ למסגרת.
11. בהתאם לכך, המשיב מציג לוח שיעורי ריבית.
- לוח שיעורי הריבית של המשיב מיום 10 באפריל 2020 מצורף לבקשה זו כנספח 4.
- לוח שיעורי הריבית של המשיב מיום 1 באוגוסט 2023 מצורף לבקשה זו כנספח 5.
- לוח שיעורי הריבית של המשיב מיום 1 באוקטובר 2024 מצורף לבקשה זו כנספח 6.
- לוח שיעורי הריבית של המשיב מיום 8 בינואר 2026 מצורף לבקשה זו כנספח 7.
12. כמובן, שיעורי הריבית המירביים שנקבעו לחשבון משכורת נמוכים יותר מאלה שנקבעו לחשבון עובר ושב ללא משכורת. לדוגמה, בלוח שיעורי הריבית שפורסם ביום 8 בינואר 2026 (נספח 7 לבקשה זו), נקבעה לחשבון עובר ושב מסוג משכורת ("חשבון עו"ש בש"ח עם מסגרת עו"ש מאושרת מסוג 'משכורת'") תוספת סיכון מירבית של 6.5% בלבד מעל ריבית הפריים (אשר עמדה על שיעור של 5.5%, נכון ליום 8 בינואר 2026, כלומר ריבית כוללת של 12.0%). לעומת זאת, לחשבון עובר ושב רגיל ללא משכורת ("חשבון עו"ש בש"ח עם מסגרת מאושרת מסוג 'חח"ד פרטי (מדורג)') נקבעה תוספת סיכון מירבית של 9.1% מעבר לריבית הפריים (כלומר – ריבית כוללת של 14.6%).
13. המשיב אינו מחיל על בעלי חשבון משכורת את הריבית שהוא מציג ביחס לחשבונות מסוג זה, אלא הוא מחיל עליהם את הריבית הגבוהה ביותר בבנק, זו שהוא קבע עבור חשבון עובר ושב ללא משכורת.
14. מבקש מס' 1, מר איל חריף, מנהל אצל המשיב חשבון משותף ביחד עם רעייתו, גברת אסתר חריף - חשבון מס' 73651 בסניף עיר ימים (771); חשבון קודם מס' 73650-476. בחשבון קיימת מסגרת אשראי. גברת חריף עובדת מעל 20 שנה כאחות בבית החולים לניאדו בנתניה, ומשכורתה משולמת לחשבון באופן קבוע. בהתאם לכך, הבנק מזהה את החשבון כחשבון עובר ושב מסוג משכורת. בדפי החשבון וכן בדוחות השנתיים לשנים 2017-2025 (תעודת הזהות הבנקאית) מצויין – "סוג חשבון: חשבון עו"ש משכורת". בדוח השנתי מצויין גם כך – "מעביר משכורת: כן" (נספח 3 לבקשה זו).
- כתב התחייבות לקבלת מסגרת אשראי מיום 13 בדצמבר 2010 מצורף לבקשה זו כנספח 8.
- דפי חשבון חצי שנתיים לשנים 2021-2025 של חשבון בני הזוג חריף מצורפים לבקשה זו כנספח 9.
- תעודות זהות בנקאיות לשנים 2017-2025 של חשבון בני הזוג חריף מצורפים לבקשה זו כנספח 10.

15. היה על המשיב להחיל בחשבון של בני הזוג חריף ריבית חובה שאינה עולה על הריבית המירבית שנקבעה בלוח שיעורי הריבית עבור חשבון עובר ושב משכורת.
16. אך המשיב החיל בחשבון של מר חריף ורעייתו את ריבית החובה הגבוהה ביותר שקיימת בבנק, זו שנקבעה כריבית מירבית עבור חשבון עובר ושב ללא משכורת.
17. כך למשל, בדף החשבון החצי שנתי של בני הזוג חריף, לתקופה שמיום 1 ביולי 2023 עד יום 31 בדצמבר 2023 הוצג "סוג החשבון: חשבון עו"ש משכורת..." וממש מתחת לסוג החשבון צויין "ריבית שנתית על יתרות החובה נכון ליום 31/12/23 ... עד 16,000 : ריבית נומינלית של 15.35% ... מעל 16,000 עד 20,000 : ריבית נומינלית של 15.35%..." כלומר ריבית פריים בשיעור של 6.25% נכון ליום 31 בדצמבר 2023 ותוספת סיכון של 9.1%. זוהי הריבית המירבית שנקבעה עבור חשבון עובר ושב ללא משכורת. לעומת זאת, על חשבון מסוג משכורת חלה באותו זמן ריבית מירבית של 12.75% בלבד (ריבית פריים בשיעור של 6.25% ותוספת סיכון של 6.5%). זהו חיוב יתר משמעותי של 2.6%, שהוטל על החשבון במשך שנים.
18. ביום 17 בנובמבר 2025 מר חריף פנה לסניף בו מתנהל החשבון. הוא ביקש לברר מדוע החשבון מחוייב בריבית גבוהה של 15.1%, למרות שמועברת לחשבון משכורת באופן קבוע, והחשבון מוגדר כחשבון עובר ושב משכורת. נציגת המשיב, ששמה אורטל, ענתה שאמנם זהו חשבון משכורת, אך משום מה המסגרת בחשבון אינה מוגדרת כמסגרת משכורת והיא אינה יודעת מה הסיבה לכך. תשובה זו תמוהה. זוהי הבחנה מלאכותית, שאין לה שום משמעות. הלקוח מעביר משכורת לחשבון שלו, החשבון מוגדר כחשבון משכורת, ולכן יש לגבות ממנו את הריבית המתאימה. המבקש שאל מדוע המסגרת אינה מוגדרת כראוי, ולכך התקבלה התשובה "אני לא יודעת למה. אני יכולה לבדוק בעבר למה פתחו... אבל אני כרגע לא יודעת על קצה המזלג... כאילו לא יודעת באופן זה, למה פתחו לך את המסגרת הזאת לא בתור מסגרת משכורת. בוא נעשה לך כאן את השינוי, שיהיה לך מסגרת משכורת בחשבון..." הנציגה הציעה למבקש שתוגש בקשה למסגרת משכורת. מר חריף ביקש שהדבר ייעשה.
- תמלול החלק הרלוונטי של השיחה מיום 17 בנובמבר 2025 מצורף לבקשה זו כנספת 11. להקלטה המלאה של השיחה ניתן להאזין בקישור <https://did.li/pBcsl>.
19. ביום 19 בנובמבר 2025 מר חריף קיבל הודעה, שבקשתו למסגרת החדשה אושרה. הוא השלים את התהליך, חתם על מסמכים באופן מקוון, וניתן לו הסכם מסגרת חדש. בהתאם לכך הריביות בחשבונו הופחתו מ-15.1% ל-12.5%, בהתאם לתנאי חשבון עו"ש משכורת.
- הסכם מסגרת אשראי בחשבון מיום 19 בנובמבר 2025 מצורף לבקשה זו כנספת 12.
20. מבקשת מס' 2, גברת טטיאנה שוסטרמן, מנהלת אצל המשיב חשבון מס' 283146, בסניף טירת הכרמל (מס' 703), שנפתח בשנת 1990. עד חודש פברואר 2024 המבקשת הפקידה את משכורתה באופן קבוע בחשבון. בהתאם לכך, בדפי החשבון ובדוח השנתי (תעודת הזהות הבנקאית), צויין – "סוג חשבון: חשבון עו"ש משכורת". בדוח השנתי צויין גם כך – "מעביר משכורת: כן".
- דפי חשבון חצי שנתיים של חשבון גברת שוסטרמן לשנים 2022-2025 מצורפים לבקשה זו כנספת 13.
- תעודות זהות בנקאיות לשנים 2019-2025 של חשבון גברת שוסטרמן מצורפים לבקשה זו כנספת 14.

21. בהתאם לכך, היה על המשיב להחיל בחשבון של גברת שוסטרמן ריבית שאינה עולה על הריבית המירבית שנקבעה עבור חשבון עובר ושב מסוג משכורת. כך, במהלך כל התקופה בגין המדרגה הראשונה של מסגרת האשראי ניתן היה לחייבה בריבית פריים בתוספת 6.5% בלבד. המשיב חייב את החשבון בריבית בשיעור גבוה יותר, שנקבע עבור חשבון עובר ושב ללא משכורת - ריבית פריים בתוספת 9.1%. זהו חיוב יתר בשיעור של 2.6%. כך, משך שנים, המשיב גובה ריבית ביתר.
22. הנה, המבקשים חוייבו ביתר, לפי ריבית שמתאימה לחשבון ללא משכורת, למרות שהם מפקידים את משכורתם בחשבונותיהם והחשבונות סווגו כחשבונות משכורת – הן במערכות המשיב והן בדיווחים ללקוח.
23. ככל הנראה, וכפי שעולה מהמקרה של מר חריף, כשלקוח פונה למשיב ועומד על כך, המשיב מתקן את הליקוי, מחתים אותו על מסמכים בקשר למסגרת וגובה את הריבית הנכונה.
24. אין שום הצדקה לכך שלקוח צריך לפנות למשיב לשם חיוב בריבית בשיעור הנכון. כל הנתונים ידועים למשיב, מופיעים במערכתיו והוא מציין אותם בדפי החשבון ובתעודת הזהות הבנקאית של הלקוח. גם אם למשיב חשוב משום מה שייחתמו מסמכים כלשהם, הקשורים למסגרת האשראי, עליו לדאוג לכך. לא יעלה על הדעת שאדם יעביר משכורת באופן קבוע במשך שנים, חשבונו יוגדר כחשבון משכורת, ולמרות זאת הוא יחוייב בריבית הגבוהה ביותר, שחלה על לקוחות שאינם מפקידים משכורת.
25. לסיכום חלק זה, המשיב גובה ריבית ביתר. הוא מחיל על חשבון משכורת ריבית גבוהה מהריבית המירבית שנקבעה עבור חשבון מסוג זה.

חלק שלישי - עילות התביעה

26. לוח שיעורי הריבית המירבית שהמשיב מציג – מחייב אותו, כמובן. המשיב מחוייב לגבות ריבית במסגרת השיעורים שקבועים בלוח. אסור לו לחייב בריבית בשיעורים גבוהים יותר, שחלים על חשבון מסוג אחר. זוהי התחייבות חוזית לכל דבר ועניין. הדבר ברור גם לאור החובה לפרסם ללקוחות את שיעורי הריבית בהתאם למתכונת הקבועה בסעיף 5(א) ובתוספת ב' לכללי הגילוי הנאות. עם פרסום ההודעות על הריבית, קמה חובה חוזית לפעול בהתאם לכך. אם תתגלה מחלוקת בקשר לפרשנות לוח שיעורי הריבית, יש להחיל את כלל הפרשנות נגד המנסח. ראו רע"א 9617/16 **בנק דיסקונט לישראל בע"מ נ' לפינר**, פסקאות 14 ו-26 (נבו 28.10.2018) (להלן: ענין **לפינר**).
27. בענין **לפינר** בית המשפט העליון קבע עיקרון זה ביחס לחובת הפרסום של תעריפון העמלות – "ברי כי אין משמעות להטלת חובת פרסום של העמלות, אם הבנק חופשי לגבות עמלות בשונה מהסכומים הנקובים בתעריפון הבנק ונספחיו; כך שהלכה למעשה הסכומים שמתפרסמים בתעריפון הבנק או בנספחיו, אינם הסכומים שנגבים בפועל. מבחינה זו האיסור על גבייה שלא בהתאם לתעריפון הוא צידו השני של המטבע הקובע חובת פרסום של העמלות" (פסקה 22). הדבר ודאי נכון באותה מידה ביחס ללוח שיעורי הריבית.
28. מעשי המשיב מקימים עילת תביעה גם בגין הפרת החובה לנהוג בתום לב ובדרך מקובלת לפי סעיף 39 לחוק החוזים. גביה בניגוד ללוח שיעורי הריביות שהמשיב מפרסם, היא ודאי התנהלות בחוסר תום לב, ובדרך שאינה מקובלת. נוסף על כך, אם המשיב מעוניין שהלקוח יחתום על מסמך בנקאי כזה או אחר, כגון הסכם מסגרת מעודכן, כדי לחייב בריבית המתאימה, על המשיב לדאוג לכך. התעלמות המשיב מכך והמשך גביית ריבית בשיעור גבוה, לוקה בחוסר תום לב ובדרך שאינה מקובלת.

29. בהתנהלות זו המשיב מפר גם את חובת הנאמנות והאמון המוגברת, החלה על תאגיד בנקאי. ראו ע"א 5893/91 טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ נ' צבאח, פ"ד מח(2) 573 (1994); ע"א 4880/19 הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ נ' גזונטהייט, פסקה 81 (נבו 18.7.2022); ע"א 7825/01 דאטא סיסטמס אנד סופטוור אינק נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ, פ"ד נח(5) 348, 356 (2004); ע"א 8409 יעקובי נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ, פסקה 9 (נבו 19.9.2007); ע"א 8510/09 בנק הפועלים בע"מ נ' נויברג, פסקה 5 (נבו 24.11.2011); ע"א 2579 בנק הפועלים בע"מ נ' סולכור חברה לשיווק וקניות בע"מ, פסקה 16 (נבו 29.6.2014); וממש לאחרונה – ע"א 7672/22 קשת נ' כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, פסקה 58 לחוות הדעת של השופט גרוסקופף (נבו 15.2.2026).
30. מכח חובת הנאמנות והאמון המוגברת, על המשיב לגבות את הריבית הנכונה החלה לחשבון. ועוד, גם אם המשיב מעוניין שהלקוח יחתום על מסמך, מכח חובת הנאמנות והאמון, המשיב מחוייב לזהות את המקרים בהם חשבון לקוח מסווג כחשבון משכורת, אך נגבית בגינו ריבית החלה על חשבון ללא משכורת, ולפנות אליו על מנת שימלא את המסמכים הנדרשים.
31. מעשי המשיב מקימים גם עילת תביעה בגין הטעיה, לפי סעיף 3 לחוק הבנקאות. לפי הוראת חוק זו, "לא יעשה תאגיד בנקאי – במעשה או במחדל, בכתב או בעל-פה או בכל דרך אחרת – דבר העלול להטעות לקוח בכל ענין מהותי למתן שירות ללקוח ... בלי לגרוע מכלליות האמור יראו עניינים אלה כמהותיים: (1) המהות והטיב של השירות ... (3) התשואה והתועלת שניתן להפיק מהשירות ... (6) המחיר הרגיל או המקובל ...". המצב שהמשיב יוצר, סיווג החשבון כחשבון משכורת, אבל המשיב מסתיר מהלקוח את העובדה שהוא מחוייב בריבית, שמתאימה לחשבון שאינו משכורת, מטעה. נוסף על כך, המשיב מסתיר מהלקוח את הצורך לחתום על מסמכים נוספים, כגון הסכם מסגרת מתאים, על מנת שיחוייב בריבית המתאימה. לכן הלקוח מניח שהוא מחוייב בריבית שמתאימה לחשבון שלו. זוהי הטעיה.
32. סעיף 15 לחוק הבנקאות מורה כי "דין נזק שנגרם לאדם על ידי עבירה על הוראות חוק זה, או על כל תקנה שניתנה לפיו, כדין נזק שמותר לתבוע עליו פיצויים על פי פקודת הנזיקין [נוסח חדש]...". על כן, הפרת האיסור להטעות מקימה לחברי הקבוצה עילת תביעה המזכה בפיצוי לפי דיני הנזיקין.
33. חברי הקבוצה אוחזים גם בעילת תביעה בגין רשלנות. סעיף 35 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] מורה כי "עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלח יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות – הרי זו התרשלות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עושה עוולה". תאגיד בנקאי שגובה ריבית מעבר לזו שהוא מציג בלוח שיעורי הריבית, נוהג ברשלנות. מעבר לכך, תאגיד בנקאי שדורש כי לקוח יחתום על הסכם כזה או אחר כדי להיות מחוייב בריבית נמוכה יותר, שמתאימה לחשבון שלו, ואינו עושה דבר כדי לדאוג לכך, גם נוהג ברשלנות.
34. המשיב גם עושה עושר ולא במשפט על חשבון חברי הקבוצה. המשיב גובה ריבית ביתר, שלא בהתאם ללוח שיעורי הריבית, ושלא בהתאם לסיכון שהוא נוטל על עצמו במתן האשראי. הסכומים שנגבים ביתר גם מניבים למשיב רווחים נוספים, כגון רווחי ריבית על ידי מתן הלוואות. בדרך זו הוא מקבל שלא על פי זכות שבדין נכס וטובת הנאה, שבאו לו מאדם אחר, ועל כן הוא חייב להשיב לאותו אדם אחר את הזכיה, כאמור בסעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט.
35. מכל אלה עולה כי לחברי הקבוצה עילות תביעה מצויינות.

חלק רביעי - הסעדים

36. עילות התביעה מזכות את חברי הקבוצה בסעדים הבאים :

- 36.1. חיוב המשיב לשלם לחברי הקבוצה סכום השווה להפרש שבין סכומי הריבית שנגבו בפועל ובין סכומי הריבית שהמשיב היה רשאי לגבות לפי לוח שיעורי הריבית שהוא הציג עבור חשבון משכורת; בתוספת הפרשי הצמדה וריבית בגין התקופות בהן החשבונות היו ביתרת זכות וכן בתוספת ריבית חובה בנקאית בגין התקופות בהן החשבונות היו ביתרת חובה; וכן בתוספת העושר שנוצר למשיב עקב הגביה העודפת;
- 36.2. הטלת איסור על המשיב לגבות בחשבונות משכורת ריבית חובה, מעבר לריבית החובה המירבית שהמשיב הציג עבור חשבונות מסוג זה;
- 36.3. מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין; וכן –
- 36.4. כל סעד אחר לטובת הקבוצה, חלקה, או הציבור, בהתאם לסעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות.
37. הנזק של מר חריף עומד, על פי הערכה, על סכום של כ-121 ש"ח. הנזק של גברת שוסטרמן עומד, על פי הערכה, על סכום של כ-81 ש"ח. לסכומים אלה יש להוסיף הפרשי הצמדה וריבית כדין, וכן ריבית חובה בנקאית בגין התקופות בהן החשבונות היו ביתרת חובה.
38. סעיף 4(ב) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי "לענין סעיף זה, כאשר אחת מיסודות העילה הוא נזק – (1) בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן (א)1 – די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק". המבקשים עומדים בדרישה זו.
39. למבקשים קשה להעריך את סכום הנזק הכולל שנגרם לחברי הקבוצה. לאור המספר הגדול של לקוחות המשיב, מדובר בסכום נכבד, שבאופן ודאי עולה על 2.5 מיליון ש"ח.
40. בהתאם לתקנות 2(א)11 ו-2(א)12 לתקנות תובענות ייצוגיות, תש"ע-2010, יש לציין את הגמול ושכר הטרחה המבוקשים. מבוקש לקבוע גמול בשיעור של 10% משווי ההטבה לציבור, לרבות בגין תיקון התנהלות המשיב בעתיד (בתוספת מס ערך מוסף ככל שחל), ושכר טרחה בשיעור של 25% בגין סכום שנגבה בפועל עד ל-5 מיליון ש"ח; שכר טרחה בשיעור של 20% בגין סכום שבין 5 מיליון ש"ח ל-10 מיליון ש"ח; ועל כל סכום מעל 10 מיליון ש"ח - שכר טרחה בשיעור של 15%, בתוספת מס ערך מוסף.

חלק חמישי - מתקיימים כל התנאים לאישור התובענה כייצוגית

41. תובענה זו ממלאת בבירור אחר כל התנאים הדרושים לצורך אישורה כתובענה ייצוגית.
42. סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי "לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה או בענין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית...". בפרט 3 לתוספת השניה נקבעה הקטגוריה הבאה – "תביעה נגד תאגיד בנקאי, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו". על כן, ניתן להגיש תביעה ייצוגית נגד המשיב בענין שבפנינו.
43. סעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי "בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה: (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה; (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין; (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת; ... (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב".

44. הבקשה ממלאת אחר כל התנאים לאישורה.
45. היסודות של עילות התביעה משותפים לכל חברי הקבוצה. המשיב פועל באותו אופן כלפי כל חברי הקבוצה. הוא גובה מהם ריבית של חשבון ללא משכורת למרות שמדובר בחשבון משכורת. אין שום יסוד שמבדיל בין המבקשים וחברי הקבוצה האחרים. המשיב ודאי לא התנהל מול המבקשים באופן שונה מאשר התנהלותו מול שאר חברי הקבוצה.
46. לשם בירור עילת התביעה, בית המשפט הנכבד ידרש לדון ולהכריע, בראש ובראשונה, בשאלה האם המשיב רשאי לגבות ריבית גבוהה מזו שהוא מציג בלוח הריביות, בהתאם לסוג החשבון. שאלה זו משותפת לכל חברי הקבוצה. ברור כי זוהי השאלה העיקרית בהתדיינות זו. המערכת העובדתית והמשפטית, עליה מבוססת הבקשה, משותפת למבקשים ולכל הקבוצה.
47. נוכח הנימוקים שהוצגו, קיימת אפשרות סבירה, ולמעלה מכך, שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה.
48. תביעה ייצוגית תעמיד את הדרך היעילה וההוגנת להכרעה בענין. הנוק לכל אחד מחברי הקבוצה קטן, ולא ניתן לנהל בגינו תביעה אישית. חלק גדול מחברי הקבוצה ודאי אינם מודעים לכך שנגבית מהם ריבית ביתר. גם גודל הקבוצה מצדיק את אישור התובענה כייצוגית. בנסיבות אלה, יעיל והוגן לפעול למימוש זכויות חברי הקבוצה בתביעה ייצוגית.
49. עניינם של חברי הקבוצה מיוצג ומנוהל בדרך הולמת ובתום לב. המבקשים פועלים על מנת לתקן את הליקויים בהתנהלות המשיב, ולהשיג סעד הולם עבור חברי הקבוצה.
50. לסיכום, כל התנאים לאישור התובענה כייצוגית מתקיימים בבירור.

חלק שישי – סוף דבר

51. בקשה זו נתמכת בתצהירים של המבקשים, המאמתים את העובדות המופיעות בבקשה.
52. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את התביעה כתובענה ייצוגית, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, ולהורות כמבוקש בפתח הבקשה.
53. מן הדין ומן הצדק לקבל את הבקשה.

אהרן רבינוביץ, עורך-דין

גיל רון, עורך-דין

גיל רון קינן ושות' עורכי-דין
באי-כוח המבקשים